ECLI:LV:AT:2021:0507.11816015613.2.L
Lieta Nr. 11816015613, SKK-42/2021
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 7.maijā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Aija Branta, Artūrs Freibergs, Aivars Umiņskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ (*/pers. A/*), viņa aizstāvja Haralda Narbuta, apsūdzētā /pers. B/ un viņa aizstāvju Laura Matisāna un Dagņa Zacmaņa kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 2.decemba spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedumu
[1.1] /pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 4 gadiem.
[1.2] /pers. B/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. B/ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 4 gadiem.
[1.3] No /pers. A/ un /pers. B/ cietušā – Lauku atbalsta dienesta – labā solidāri piedzīti 4150 *euro*.

[2] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedumu /pers. A/ un /pers. B/ atzīti par vainīgiem Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par svešas mantas iegūšanu ar viltu (krāpšana) personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.
Ar minēto spriedumu /pers. A/ un /pers. B/ atzīti par vainīgiem arī Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par mēģinājumu ar viltu iegūt svešu mantu lielā apmērā (krāpšana) personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 2.decembra spriedumu, iztiesājot lietu sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora pienākumu izpildītājas Rudītes Bilsenas apelācijas protestu, apsūdzētā /pers. A/ aizstāvja H. Narbuta un apsūdzētā /pers. B/ aizstāvja D. Zacmaņa apelācijas sūdzībām, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedums atcelts daļā par /pers. A/ un /pers. B/ atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas.
[3.1] /pers. A/
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem 1 mēnesi.
[3.2] /pers. B/
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 7 mēnešiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 1 mēnesi.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem 2 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu brīvības atņemšanas soda izciešanā ieskaitīts /pers. B/ aizturēšanā pavadītais laiks no 2014.gada 22.jūlija līdz 2014.gada 24.jūlijam.
[3.3] Pārējā daļā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017.gada 12.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 2.decemba spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētais /pers. A/, viņa aizstāvis H. Narbuts, apsūdzētais /pers. B/ un viņa aizstāvji L. Matisāns un D. Zacmanis.

[5] Apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis H. Narbuts kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā un 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos sakarā ar

apelācijas instances tiesas pieļautajiem Krimināļprocesa likuma 20.panta pirmās daļas, 19.panta trešās daļas, 124., 127., 128., 129.panta, 377.panta pirmās daļas 2.punkta, 405.panta, 512.panta otrās daļas un 574.panta pārkāpumiem. Savu lūgumu aizstāvis pamatojis ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā judikatūrā ietvertās atziņas par apsūdzības saturam izvirzītajām prasībām, proti, ka apsūdzībai jābūt tādai, lai apsūdzētā persona varētu zināt ne tikai par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tā tiek apsūdzēta, bet arī kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītas darbības tai tiek inkriminētas uzrādītās apsūdzības ietvaros.

Ne pirmstiesas procesā /pers. A/ izvirzītajā apsūdzībā, ne pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā grozītajā apsūdzībā nav norādīts laiks, kad apsūdzētais /pers. B/ ir vienojies ar apsūdzēto /pers. A/ par Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma iegūšanu ar viltu. Minētais apstāklis ir konstatējams no lietas materiālos esošajiem dokumentiem, proti, abās apsūdzības epizodēs vienošanās bija jāpanāk līdz izsludinātā iepirkuma konkursa uzaicinājumā norādītajam laikam, tas ir, līdz 2010.gada 24.septembra plkst.17.00. Konkrēta laika norādīšanai apsūdzībā ir būtiska nozīme, lai netiktu pārkāptas Krimināļprocesa likuma 20.pantā noteiktās tiesības uz aizstāvību, jo vienošanās veido daļu no apsūdzētajiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu objektīvās puses pazīmēm.

Arī apelācijas instances tiesa spriedumā nav pamatojusi ar tiesas sēdē pārbaudītiem ticamiem un attiecināmiem pierādījumiem, ka apsūdzētie /pers. B/ un /pers. A/ bija pazīstami līdz iepirkuma konkursa uzaicinājumā norādītajam laikam. Savukārt darbības pēc iepirkuma procedūras beigām un lēmuma paziņošanas par SIA /Nosaukums A/ uzvaru iepirkumā veiktas, lai izpildītu SIA /Nosaukums A/ uzņemtās saistības. Turklāt nav būtiski, kura persona šīs darbības veic.

[5.2] Pretēji Krimināļprocesa likuma 564.pantā apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam izvirzītajām prasībām, sprieduma motīvu daļā apelācijas instances tiesa nav minējusi pierādījumus, kas apstiprina /pers. A/ piekrišanu nodot /pers. B/ SIA /Nosaukums A/ rekvizītus. Tiesa nav izvērtējusi apstākli, ka SIA /Nosaukums A/ rekvizīti, izņemot bankas konta numuru, bija norādīti miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000 LT* piegādes piedāvājumā, kas tika ievietots Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā 2010.gada 24.septembrī.

Nepilnīgi izklāstot /pers. A/ sniegtās liecības apelācijas instances tiesā, apelācijas instances tiesa kļūdaini atzinusi par nepatiesām /pers. A/ pirmās instances tiesā sniegtās liecības par /pers. B/ rīcības apjomu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos.

Apelācijas instances tiesa nav pamatojusi ar pierādījumiem spriedumā atzīto, ka /pers. A/ 2010.gada 24.septembrī parakstītais un SIA /Nosaukums A/ iesniegtais piedāvājums par miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000 LT* piegādi SIA /Nosaukums B/ satur nepatiesas ziņas par iepirkuma priekšmeta cenu un piegādi. SIA /Nosaukums A/ piedāvājumā minētā informācija ir patiesa un atbilst Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras tehniskai specifikācijai Nr. 2. SIA /Nosaukums A/ piedalījās iepirkumā, iepirkuma priekšmetu iegādājās no SIA „/Nosaukums C/" un šo priekšmetu pārdeva SIA /Nosaukums B/ par 21 500 *euro*. Projekta īstenošanas pārbaudes laikā 2012.gada 5.aprīlī Lauku atbalsta dienesta darbinieki konstatēja, ka attiecīgais iepirkuma priekšmets ir piegādāts. Savukārt iepirkuma priekšmeta cena, kuru apelācijas instances tiesa atzina par mākslīgi palielinātu, tika norādīta, ņemot vērā informāciju no iekārtas ražotnes valsts, tas ir, Zviedrijas, no kurienes bija paredzēta tā iegāde. Līdz ar to piedāvājuma kopējā cenā tika iekļautas arī transportēšanas izmaksas. Apsūdzētais /pers. A/ arī paskaidrojis, kāpēc tehnika pēc iepirkuma procedūras iegādāta no SIA „/Nosaukums C/" un par ievērojami zemāku cenu nekā tika plānots. Arī cietušā pārstāvis apstiprināja, ka 2010.gada 5.oktobrī SIA /Nosaukums B/ projekta iesniegumam pievienoti iepirkumu apliecinoši dokumenti, un, ievērojot projekta atbilstību Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumiem Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai", iepirkuma procedūra tika atzīta par atbilstošu normatīvo aktu prasībām. Arī projekta ietvaros iesniegto finansējuma aprēķinu Lauku atbalsta dienests atzinis par atbilstošu iepirkuma procedūrās noteiktajām iepirkuma cenām, ņemot vērā tirgus situāciju valstī. Proti, nav konstatētas pazīmes, kas liecinātu par iepirkuma priekšmeta – miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000 LT* – cenas mākslīgu paaugstināšanu.

Savukārt, ņemot vērā, ka SIA /Nosaukums A/ nav atbalsta saņēmējs, tai nav saistoša SIA /Nosaukums B/ projekta iesniegumā norādītā informācija. Piedaloties iepirkumā, SIA /Nosaukums A/ vadījās tikai no informācijas, kas bija norādīta Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā publicētajā Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras tehniskajā specifikācijā, proti, divu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu piegāde. Minētās iekārtas SIA /Nosaukums B/ tika piegādātas.

Turklāt apelācijas instances tiesa spriedumā nav minējusi argumentus, kas pamatotu aizliegumu atbalsta pretendentam pašam aktīvi iesaistīties iepirkuma priekšmeta piegādē, bet iepirkuma priekšmeta piegādātājam noteikt iepirkuma priekšmeta cenu tādā apmērā, kādu viņš uzskata par atbilstošu un konkurētspējīgu, ņemot vērā arī apstākli, ka iepirkuma procedūru un iepirkuma priekšmeta cenu vērtēs kompetentā iestāde – Lauku atbalsta dienests. Normatīvie akti nenosaka pienākumu iepirkuma priekšmeta piegādātājam savā piedāvājumā norādīt iepirkuma priekšmeta veidošanās faktorus, kā arī nav noteikti kritēriji, kā šie faktori būtu vērtējami, lai varētu atzīt, ka iepirkuma priekšmeta cena ir nepamatoti paaugstināta.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Krimināļprocesa likuma 19.panta trešajā daļā noteikto, ka visas saprātīgas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jātulko par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

[5.3] Izskatāmajā lietā noziedzīgā nodarījuma priekšmets ir valstij piederoši naudas līdzekļi. Savukārt naudas līdzekļi un tiesības uz to izlietojumu pieder atbalsta pretendentam, kas izskatāmajā lietā ir SIA /Nosaukums B/. Minētā iemesla dēļ /pers. A/ nebija pat teorētisku iespēju iegūt Lauku atbalsta dienesta administrētos valstij piederošos naudas līdzekļus. Līdz ar to viņu nevar atzīt par noziedzīgo nodarījumu izdarītāju Krimināllikuma 17.panta izpratnē. Turklāt izskatāmajā lietā nav arī pierādījumu tam, ka /pers. A/ ar viltu būtu ieguvis valsts līdzekļus, lai ar tiem rīkotos kā ar saviem. Līdz ar to apelācijas instances tiesai nebija pamata /pers. A/ atzīt par viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu subjektu.

Ņemot vērā, ka apsūdzība daļā par iepriekšēju vienošanos izdarīt noziedzīgu nodarījumu nav pierādīta, nav konstatējama /pers. A/ inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāva subjektīvā puse.

Ja tomēr apelācijas instances tiesa uzskatīja, ka apsūdzētā /pers. A/ darbības liecina par iesaisti šajos noziedzīgajos nodarījumos, viņa darbības būtu vērtējamas saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas nosacījumiem.

[5.4] Nepamatota ir arī apelācijas instances tiesa atsauce uz Augstākās tiesas 2010.gada 18.marta lēmumā lietā Nr. SKK-82/2010 izteiktajām atziņām, jo minētajā krimināļprocesā personas, kuras tika izmantotas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un bija arī izdarījušas spriedumā minētās darbības, netika sauktas pie krimināļatbildības atšķirībā no /pers. A/, kurš par līdzīgu, kā konstatējusi tiesa – formālu darbību veikšanu –, tiek saukts pie krimināļatbildības kā noziedzīga nodarījuma izdarītājs.

[6] Apsūdzētais /pers. A/ kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā sakarā ar tiesas pieļautajiem Krimināļprocesa likuma 20.panta, 128.panta otrās daļas, 511.panta otrās daļas, 512.panta otrās daļas, 527.panta, 405.panta pārkāpumiem un šā likuma 574.panta 1.punktā norādīto pārkāpumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzībā paustais lūgums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Apelācijas instances tiesa nepareizi kvalificējusi viņam inkriminētos noziedzīgos nodarījumus kā izdarītus pēc iepriekšējas vienošanās un personu grupā.

Ar /pers. B/ viņš iepazinies pēc paziņojuma saņemšanas, kurā informēts par SIA /Nosaukums A/ uzvaru iepirkuma konkursā. Savukārt apstāklis,

ka viņa un /pers. B/ starpā bijušas darījumu attiecības, pats par sevi nevar būt pamatā apgalvojumam, ka līgumslēdzējpuses ar iepriekšēju nodomu ir izveidojušas noziedzīgu personu grupu.

Atzinumu par to, ka „apsūdzētie pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja krāpšanu ar viltu", apelācijas instances tiesa ir pamatojusi cita starpā ar e-pasta sarakstes izdrukās fiksēto ziņu par faktiem izvērtējumu. Vienlaikus tiesa nav izvērtējusi viņa sniegtās liecības par to, kāpēc nav iebildis /pers. B/ iniciatīvai noskaidrot potenciālos iekārtu piegādātājus.

Abu instanču tiesas secinājumus par grupas esību pamatojušas ar apstākli, ka viņš kā SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis normālas komercprakses apstākļos ir darījis to, kas būtu saprātīgi sagaidāms no uzņēmēja, slēdzot darījumus par preču iegādi un to tālāku piegādi klientam.

Turklāt abu instanču tiesu veiktās e-pasta sarakstes analīzes rezultātā secinātais nav attiecināms uz viņu, jo sarakste nav notikusi ar SIA /Nosaukums A/.

[6.2] Pat ja teorētiski pieļautu, ka pastāvējusi personu grupa, viņa nodarījums būtu kvalificējams pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 177.panta pirmās daļas, proti, kā krāpšanas atbalstīšana, kā arī pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 20.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas, proti, kā lielā apmērā izdarītas krāpšanas atbalstīšana. Turklāt arī šāda juridiska konstrukcija ir apšaubāma, jo Krimināllikuma 20.panta ceturtā daļa noteic, ka atbalstītājs ir persona, kas apzināti veicinājusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nevis tā mēģinājumu.

[6.3] Kļūdains ir arī apelācijas instances tiesas atzinums, ka iepirkuma procedūra bijusi fiktīva.

Tiesas izmeklēšanā tika pārbaudīti pierādījumi, kas apstiprina, ka SIA /Nosaukums B/ ir iegādājusies, bet SIA /Nosaukums A/ ir piegādātas attiecīgās iekārtas, un par to no Lauku atbalsta dienesta saņemts līdzfinansējums. Līdz ar to nav pamata atzīt, ka darījums bija fiktīvs, proti, nav noticis. Savukārt, spriedumā atzīstot, ka starp SIA /Nosaukums B/ un SIA /Nosaukums A/ tika noslēgti fiktīvi pirkuma darījumi, apelācijas instances tiesa atzinumu nav pamatojusi ar pierādījumiem.

Apsūdzībā arī nav minēts, ka publiski izsludinātajā konkursā piedalījās arī SIA „HETA", kuras piedāvājums bija gandrīz par 2000 *euro* dārgāks salīdzinājumā ar SIA /Nosaukums A/ piedāvājumu. Savukārt SIA /Nosaukums B/ izvēlējās lētāko piedāvājumu. Atzīstot, ka /pers. B/ panācis vienošanos arī ar SIA „HETA", tai nosūtot piedāvājuma sagatavi ar cenām, apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi faktu, ka piedāvājums nosūtīts jau pēc iepirkuma izsludināšanas un ka piedāvājuma formu sagatavoja un aizpildīja SIA „EIROTILTS". Apelācijas instances tiesa spriedumā šos apstākļus nav vērtējusi.

[6.4] Spriedumā atzīstot, ka noziedzīgo nodarījumu viņš izdarījis mantkārīgu motīvu dēļ, apelācijas instances tiesa nav norādījusi viņa materiālo ieguvumu, kā arī nav pamatojusi ar pierādījumiem materiālā ieguvuma izmantošanu savām vajadzībām.

[6.5] Apelācijas instances tiesa spriedumā nav vērtējusi arī viņa subjektīvo attieksmi pret nodarītajiem zaudējumiem un mēģinājumu nodarīt zaudējumu Lauku atbalsta dienesta budžetam.

Pirmstiesas procesā un tiesas izmeklēšanā netika iegūti pierādījumi tam, ka viņš bija informēts par SIA /Nosaukums B/ piedalīšanos Lauku atbalsta dienesta īstenotajos atbalsta pasākumos, kā arī par publiskā finansējuma apjomu, par citiem iepirkuma pretendentiem un viņu piedāvāto cenu, tas ir, viņš nav apzinājies, ka tiek izdarīta krāpšana.

[6.6] Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi pirmās instances tiesas pieļauto procesuālo pārkāpumu. Proti, ka apsūdzību pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas prokurors grozījis pirmās instances tiesas debašu laikā, nelūdzot tiesu atjaunot tiesas izmeklēšanu. Turklāt viņam izvirzīto apsūdzību nevar atzīt par atbilstošu Kriminālprocesa likuma 405.pantā noteiktajām prasībām.

[7] Apsūdzētā /pers. B/ aizstāvis L. Matisāns kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu sakarā ar tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma 15.panta, 512.panta un 574.panta, kā arī Latvijas Republikas Satversmes 92.panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmās daļas pārkāpumiem.

Kasācijas sūdzībā paustais lūgums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[7.1] Apelācijas instances tiesa notiesājošu spriedumu pamatojusi ar pierādījumiem, kuri netika iegūti Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

2018.gada 27.martā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar tiesas sēdes priekšsēdētāju J. Tiltiņu un tiesnesēm Ivetu Brimerbergu un Diānu Dumbri uzsāka lietas iztiesāšanu pēc būtības. Tiesas sēdē tika nopratināts Lauku atbalsta dienesta pārstāvis /pers. C/. Savukārt, pretēji Kriminālprocesa likuma 151.panta pirmajā daļā noteiktajam, pirms liecību sniegšanas /pers. C/ netika brīdināts saskaņā ar Krimināllikuma 300. un 302.pantu. Nākošajā tiesas sēdē – 2018.gada 12.novembrī – apelācijas instances tiesa uzsāka lietas iztiesāšanu citā tiesas sastāvā (J. Tiltiņš, Lauma Šteinerte, Iveta Vīgante). Vienlaikus no apelācijas instances tiesas sprieduma konstatējams, ka tiesa apsūdzēto vainīguma pierādīšanā izmantojusi arī tās cietušā pārstāvja /pers. C/ liecības, kuras viņš sniedzis, būdams nopratināts bez brīdināšanas pēc Krimināllikuma 300. un 302.panta un kuras sniedzis citam tiesas sastāvam.

Savukārt Kriminālprocesa likums apelācijas instances tiesai neparedz tiesības no tiesas sēžu protokoliem pārbaudīt personu liecības.

[7.2] Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas normas, /pers. B/ darbības kvalificējot kā divus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus.

Apelācijas instances tiesa nav analizējusi noziedzīga nodarījuma sastāva esību, kā arī nav lēmusi par to, vai /pers. B/ ir izdarījis vairākas krāpšanas vai arī viņa darbības kvalificējamas kā atsevišķa turpināta krāpšana. /pers. B/ inkriminētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti vienā laikā, viena Lauku atbalsta dienesta projekta ietvaros, inkriminēto noziedzīgo nodarījumu līdzdalībnieks ir /pers. A/. Turklāt arī apelācijas sūdzībā aizstāvis bija lūdzis izvērtēt nepieciešamību piemērot Krimināllikuma 23.panta trešajā daļā noteikto un /pers. B/ darbības kvalificēt ka atsevišķu turpinātu noziedzīgu nodarījumu.

Nav pamatota apelācijas instances tiesas atsauce uz Augstākās tiesas 2010.gada 18.marta lēmumā lietā Nr. SKK-82/2010 secināto, jo izskatāmajā lietā ir konstatēti atšķirīgi faktiskie apstākļi. Citējot judikatūrā pausto atziņu, apelācijas instances tiesa faktiski izteikusi viedokli par katru /pers. B/ inkriminēto apsūdzības epizodi, bet nav vērtējusi no loģikas viedokļa lietā konstatētos faktiskos apstākļus. Proti, ka viena projekta ietvaros norādīts iegādāties plānotās tehnikas un citu pasākumu uzskaitījums un cena.

Atsaucoties uz krimināltiesību teorijā un judikatūrā izteiktajām atziņām, aizstāvis L. Matisāns norādījis, ka izskatāmajā lietā ir konstatējama atsevišķa turpināta krāpšana. Turklāt apelācijas instances tiesas spriedumā izteikti pretrunīgi atzinumi. No vienas puses, sprieduma aprakstošajā daļā sniedzot pierādīto noziedzīgo nodarījumu aprakstu, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētie ir izdarījuši divus patstāvīgus (atsevišķus) noziedzīgus nodarījumus. Savukārt sprieduma motīvu daļā tiesa atzinusi, ka apsūdzētajiem inkriminētie noziedzīgie nodarījumi ir savstarpēji saistīti un tos vieno apsūdzēto vienots nodoms izdarīt krāpšanu. Līdz ar to tiesa konstatējusi Krimināllikuma 23.panta trešās daļas pazīmes.

[8] Apsūdzētā /pers. B/ aizstāvis D. Zacmanis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu sakarā ar tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma 15.panta, 19.panta, 20.panta pirmās daļas, 511.panta otrās daļas, 527.panta otrās daļas, 405.panta un 564.panta ceturtās daļas pārkāpumiem, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Kasācijas sūdzībā paustais lūgums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[8.1] Lietā nav iegūti pierādījumi, kas apstiprinātu tiesas secinājumu par apsūdzēto mantkārīgo nolūku personu grupā no Lauku atbalsta dienesta ar

viltu iegūt 4150 *euro* un ar tiem rīkoties kā ar saviem.

Tiesa nav izvērtējusi cietušā pieteiktās kaitējuma kompensācijas pamatotību. Pievienojoties pirmās instances tiesas spriedumā atzītajam, ka ar apsūdzību ir pierādīts cietušajam nodarītā kaitējuma apmērs, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15.panta un 19.panta pārkāpumu, jo personas vainīgums netika pierādīts Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Konstatējams arī Kriminālprocesa 20.panta un 405.panta pārkāpums, jo spriedumā nav sniegts apsūdzēto darbību apraksts, proti, kādā veidā viņi kā fiziskas personas ieguva Lauku atbalsta dienesta valstij piederošos naudas līdzekļus. Tiesa sniegusi pretrunīgu noziedzīgā nodarījuma aprakstu, jo vienlaikus atzinusi gan iepirkuma priekšmeta mākslīgu sadārdzināšanu, gan iepirkuma priekšmeta iegādi par zemāku cenu, nekā tā norādīta projekta iesniegumā.

Tiesa nav norādījusi likumu, pēc kura tā vadās, atzīstot, ka iepirkuma procedūra bija fiktīva. Apsūdzībā norādītajā laikā publisko iepirkumu kārtību noteica Publisko iepirkumu likums, kas zaudēja spēku 2017.gada 1.martā. Tiesas debašu laikā prokurore norādīja, ka apsūdzētie pārkāpuši Ministru kabineta noteikumu Nr. 65 „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētajiem projektiem". Ministru kabineta noteikumi izdoti saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 7.panta pirmo daļu. Līdz ar to, atzīstot, ka veikta fiktīva iepirkuma procedūra, secinājumi tiesai bija jāpamato ne tikai ar pierādījumiem, bet arī tiesību normu – Publisko iepirkumu likuma un Ministru kabineta noteikumu Nr. 65 „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētajiem projektiem" – pārkāpumiem.

[8.2] Sprieduma aprakstošajā daļā norādot, ka SIA /Nosaukums A/ nav iepirkuma priekšmeta – miglotāja – faktiskais piegādātājs, bet gan mākslīgi izveidots starpnieks, tiesa nav norādījusi kritērijus, pēc kuriem nosakāms „īstais" iepirkuma priekšmeta piegādātājs, kā arī nav minējusi kritērijus iepirkuma priekšmeta pārdošanas atzīšanai par „formālu". Līdz ar to pieļauts Kriminālprocesa likuma 20.panta pārkāpums.

[8.3] Apelācijas instances tiesas spriedums satur savstarpēji pretrunīgus secinājumus par to, kura persona ieguva naudas līdzekļus. Sprieduma motīvu daļā secinātais, ka SIA /Nosaukums B/ no Lauku atbalsta dienesta ar viltu ieguva valstij piederošo naudu, ir pretrunā ar sprieduma aprakstošajā daļā sniegto noziedzīgā nodarījuma aprakstu.

[8.4] Apsūdzētā /pers. B/ darbībās nav konstatējams Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs, jo viņš jau iepriekš zināja, ka, pārbaudes laikā nekonstatējot uz vietas iegādātās iekārtas, SIA /Nosaukums B/ netiks piešķirts Lauku atbalsta dienesta finansējums. Nepiemērojot Civillikuma 1460.pantā noteikto, apelācijas instances tiesa nonākusi pie prettiesiska secinājuma.

[8.5] Apelācijas instances tiesa vairākkārt pagarinājusi pilna sprieduma pieejamības termiņu, proti, spriedums sastādīts četrus mēnešus pēc saīsinātā sprieduma pasludināšanas. Līdz ar to būtu izvērtējams jautājums par Krimināllikuma 49.[1]panta nosacījumu piemērošanu.

[9] Apsūdzētais /pers. B/ kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos (turpmāk arī – kasācijas sūdzība) lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu sakarā ar Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

Kasācijas sūdzībā paustais lūgums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[9.1] Apelācijas instances tiesa viņa darbības kļūdaini kvalificējusi kā divus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas.

Lauku atbalsta dienestam tika iesniegts viens projekts, kurā bija norādīta virkne secīgi veicamu darbību projektā noteiktā mērķa sasniegšanai. Līdz ar to, ja viņa darbības tiesa uzskatīja par krimināli sodāmām, tad saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta trešo daļu tās bija jākvalificē kā atsevišķs turpināts noziedzīgs nodarījums.

[9.2] Nosakot viņam sodu, apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi, 46.pantā paredzētos sodu noteikšanas principus, krimināltiesību teorijā paustās atziņas un Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 1.jūlija Kopsapulces lēmuma 29.punktā izteiktās rekomendācijas.

Turklāt, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā apkopojumā „Tiesu prakse par tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā un soda noteikšanā, ja nav ievērotas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā" izteiktās atziņas.

[9.3] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa noteic, ka lietu apelācijas instances tiesā iztiesā triju tiesnešu sastāvā, no kuriem viens ir tiesas priekšsēdētājs. Lieta iztiesājama kārtībā, kāda noteikta krimināllietu iztiesāšanai pirmās instances tiesā, izņemot šajā nodaļā noteikto. Savukārt Kriminālprocesa likuma 564.pantā ir norādītas prasības, kādām jāatbilst apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam. Kriminālprocesa likuma 15.pantā un 23.pantā nostiprinātie pamatprincipi garantē to, ka tiesneša, kurš izskata lietu, veselības stāvoklis ir tāds, kurš nodrošina visu likumā paredzēto pienākumu un tiesību kopumu realizāciju tiesas spriešanas procesa gaitā. Ja ārsts ir konstatējis tiesneša darbnespēju, tad apsūdzētajam nav pamata šādu tiesneša veselības stāvokli apšaubīt.

Tiesu administrācijas apliecinātais par tiesneša J. Tiltiņa veselības stāvokli no 2019.gada 12.februāra līdz 2020.gada 20.aprīlim dod pamatu secinājumam, ka viņam ārsta konstatētā darbnespēja bija šķērslis izlemt visus Kriminālprocesa likuma 514.pantā noteiktos procesuālos jautājumus, proti, šajā laikā pildīt likumā noteiktos tiesneša darba pienākumus, tajā skaitā piedalīties pilna nolēmuma sagatavošanā. Līdz ar to ir pamats secināt, ka viena tiesneša darbnespēja ietekmēja visa tiesas sastāva darbu un lemtspēju kopumā.

Motīvu daļa

[10] Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 2.decembra spriedums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem, tajā skaitā šā panta pirmajai daļai, kas noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Minētie likuma nosacījumi attiecas arī uz apelācijas instances tiesu. Senāts konstatē, ka, iztiesājot lietu, apelācijas instances tiesa minētajās tiesību normās noteikto nav ievērojusi.

[11] Apelācijas instances tiesā 2019.gada 5.martā, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 461. un 462.panta otro daļu, grozīta /pers. B/ un /pers. A/ izvirzītā apsūdzība pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas. Izvērtējot grozīto apsūdzību, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tajā mainās noziedzīgo nodarījumu faktiskie apstākļi, bet nemainās noziedzīgo nodarījumu kvalifikācija. Ievērojot to, ka pēc lietas iztiesāšanas pirmās instances tiesā /pers. B/ un /pers. A/ izvirzītā apsūdzība ir grozīta, apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta piektajā daļā noteiktajam spriedumā sniegusi jaunu noziedzīgo nodarījumu aprakstu.

No apelācijas instances tiesa sniegtā pierādīto noziedzīgo nodarījumu apraksta konstatējams, ka izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā /pers. B/ radās nodoms, izmantojot SIA /Nosaukums B/, ar viltu iegūt Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu. Šajā nolūkā /pers. B/ vienojās ar SIA /Nosaukums A/ valdes locekli /pers. A/ par finansējuma iegūšanu ar viltu. Noziedzīgā nodoma īstenošanai /pers. A/ nodeva /pers. B/ rīcībā SIA /Nosaukums A/ rekvizītus, kā arī vienojās, ka /pers. B/ veiks pārrunas ar iestādēm un uzņēmumiem, kā SIA /Nosaukums A/ pārstāvis.

Noziedzīgā nodoma īstenošanai apsūdzētais /pers. B/ kā SIA /Nosaukums B/ faktiskais vadītājs veica fiktīvu iepirkuma procedūru, iepriekš vienojoties ar /pers. A/, ka iepirkuma procedūrā par miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* piegādi uzvarēs SIA /Nosaukums A/, kas nebūs faktiskais iepirkuma priekšmeta – miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* – piegādātājs, bet gan mākslīgi izveidots starpnieks, nolūkā paaugstināt iepirkuma priekšmeta cenu. Apzinoties, ka SIA /Nosaukums A/ iepirkuma priekšmetu faktiski nepiegādās, un to, ka viņa parakstītais SIA /Nosaukums A/ piedāvājums iesniegts, lai no Lauku atbalsta dienesta ar viltu iegūtu valstij piederošus Eiropas Savienības fondu līdzekļus, /pers. A/ 2010.gada 24.septembrī parakstīja un iesniedza nepatiesas ziņas saturošu piedāvājumu (saskaņā ar Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras tehnisko specifikāciju Nr. 2 projekta SIA /Nosaukums B/ lauksaimnieciskās darbības attīstības 1.posma ietvaros) atbilstoši 2010.gada 17.septembrī Iepirkumu uzraudzības dienesta mājaslapā publicētajam SIA /Nosaukums B/ uzaicinājumam iesniegt piedāvājumu. Piedāvājumā tika norādīta nepatiesa informācija, proti, iepirkuma priekšmeta – miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* – cena 21 500 *euro* (26 015 *euro* ar PVN 21%) un piegādātājs – SIA /Nosaukums A/.

Pēc iepirkuma uzvarētāja paziņošanas 2010.gada 20.septembrī /pers. B/ kā SIA /Nosaukums B/ faktiskais vadītājs sagatavoja iesniegšanai un uzdeva SIA /Nosaukums B/ valdes loceklim parakstīt un iesniegt Lauku atbalsta dienestam projekta iesniegumu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma saņemšanai. SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis, nebūdams informēts par /pers. B/ un /pers. A/ nodomu, pēc /pers. B/ rīkojuma 2010.gada 5.oktobrī iesniedza Lauku atbalsta dienestam projekta iesniegumu Nr. 10-09-L12100-001350 (turpmāk arī – Projekts) Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija" ietvaros (turpmāk arī – Projekta iesniegums). Projekta attiecināmajās izmaksās iekļaujot arī miglotāju *LEMKEN EUROLUX 1000TL*.

Lauku atbalsta dienests 2011.gada 4.janvārī pieņēma lēmumu Nr. 1.1-16/12 „Par projekta iesnieguma apstiprināšanu", paredzot Projekta apstiprinātās attiecināmās izmaksas 213 310,20 *euro*.

Turpinot īstenot noziedzīgo nodomu, lai nodrošinātu Projekta iepirkuma priekšmeta – miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* – iegādi par zemāku cenu, nekā tā bija norādīta Projekta iesniegumā, /pers. B/, iepriekš vienojoties ar /pers. A/, un atbilstoši lomu sadalei, rīkojoties kā SIA /Nosaukums A/ pārstāvis, vienojās ar SIA „/Nosaukums C/" (šobrīd – SIA /Nosaukums D/) pārstāvjiem par to, ka SIA „/Nosaukums C/" pārdos miglotāju *LEMKEN EUROLUX 1000TL* SIA /Nosaukums A/ par 13 200 *euro* (bez PVN 22%). Rīkojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, /pers. A/ parakstīja pavadzīmi Nr. OJD 110757, ar kuru SIA „/Nosaukums C/" piegādā SIA /Nosaukums A/ miglotāju par 16 104,09 *euro* (ar PVN 22%), un saskaņā ar 2011.gada 30.decembrī izrakstīto pavadzīmi Nr. OJD 110757 /pers. A/ pārskaitīja no SIA /Nosaukums A/ bankas konta uz SIA „/Nosaukums C/" bankas kontu 16 104,09 *euro*. Šajā pašā dienā /pers. A/ saskaņā ar pavadzīmi Nr. FOR 4 pārdeva SIA /Nosaukums B/ miglotāju par 26 230 *euro* (ar PVN 22%). Tādējādi tīši mākslīgi paaugstinot iepirkuma priekšmeta – miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* – iegādes cenu.

Turpinot noziedzīgās darbības, /pers. B/ sagatavoja ar projektu saistītus dokumentus, un 2012.gada 10.februārī SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis, nebūdams informēts par /pers. B/ un /pers. A/ noziedzīgo nodomu, Lauku atbalsta dienestam iesniedza maksājuma pieprasījumu un Projekta īstenošanu apliecinošus dokumentus par Projekta 1.posma īstenošanu. Maksājuma pieprasījumā tika norādītas attiecināmās izmaksas 52 490,15 *euro*, tajā skaitā norādītas nepatiesas ziņas par miglotāja faktisko iegādes cenu 21 500 *euro* (bez PVN 22%).

Lauku atbalsta dienests 2012.gada 8.maijā izmaksāja SIA /Nosaukums B/ publisko finansējumu 26 769,40 *euro* apmērā, tajā skaitā publisko finansējumu 50% apmērā no mākslīgi paaugstinātās miglotāja cenas – 4150 *euro*.

Tādējādi /pers. B/ un /pers. A/ mantkārīgu motīvu vadīti personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, veicot fiktīvu iepirkuma procedūru un sniedzot nepatiesas ziņas Lauku atbalsta dienestam, tīši mākslīgi paaugstināja miglotāja cenu un no Lauku atbalsta dienesta ar viltu ieguva valstij piederošus naudas līdzekļus 4150 *euro*, ar kuriem rīkojās kā ar saviem.

Apelācijas instances tiesa apsūdzēto /pers. B/ un /pers. A/ nodarījumu kvalificēja pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas.

Apelācijas instances tiesa arī atzinusi, ka izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā /pers. B/ radās nodoms, izmantojot SIA /Nosaukums B/, ar viltu iegūt Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu. Šajā nolūkā /pers. B/ vienojās ar SIA /Nosaukums A/ valdes locekli /pers. A/ par finansējuma iegūšanu ar viltu. Noziedzīgā nodoma īstenošanai /pers. A/ nodeva /pers. B/ rīcībā SIA /Nosaukums A/ rekvizītus, kā arī vienojās, ka /pers. B/ veiks pārrunas ar iestādēm un uzņēmumiem, kā SIA /Nosaukums A/ pārstāvis.

Noziedzīgā nodoma īstenošanai apsūdzētais /pers. B/ kā SIA /Nosaukums B/ faktiskais vadītājs veica fiktīvu iepirkuma procedūru, iepriekš vienojoties ar /pers. A/, ka iepirkuma procedūrā par divu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu *Modular Step 2-4A-TP* un kārklu stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* piegādi uzvarēs SIA /Nosaukums A/, kas nebūs iepirkuma priekšmetu faktiskais piegādātājs, bet gan mākslīgi izveidots starpnieks, lai ar viltu iegūtu valstij piederošos Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Apzinoties, ka SIA /Nosaukums A/ iepirkuma priekšmetus faktiski nepiegādās SIA /Nosaukums B/, un to, ka viņa parakstītie SIA /Nosaukums A/ piedāvājumi tiek iesniegti, lai no Lauku atbalsta dienesta ar viltu iegūtu Eiropas Savienības fondu līdzekļus, /pers. A/ 2010.gada 24.septembrī parakstīja un iesniedza nepatiesas ziņas saturošu piedāvājumu (saskaņā ar Līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras tehnisko specifikāciju Nr. 4 un Nr. 5 projekta SIA /Nosaukums B/ lauksaimnieciskās darbības attīstības 1.posms ietvaros) atbilstoši 2010.gada 17.septembrī Iepirkumu uzraudzības dienesta mājaslapā publicētajam SIA /Nosaukums B/ uzaicinājumam iesniegt piedāvājumu. Piedāvājumā tika norādīta nepatiesa informācija par iepirkuma priekšmetiem – divām kārklu stādu ierīkošanas iekārtām *Modular Step 2-4A-TP* par 69 800 *euro* (bez PVN 21%), stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular* par 3300 *euro* (bez 21% PVN) – un iepirkuma priekšmetu piegādātāju – SIA /Nosaukums A/.

Pēc iepirkuma uzvarētāja paziņošanas 2010.gada 20.septembrī /pers. B/ kā SIA /Nosaukums B/ faktiskais vadītājs sagatavoja iesniegšanai un uzdeva SIA /Nosaukums B/ valdes loceklim parakstīt un iesniegt Lauku atbalsta dienestam projekta iesniegumu Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma saņemšanai. SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis, nebūdams informēts par /pers. B/ un /pers. A/ nodomu, pēc /pers. B/ rīkojuma 2010.gada 5.oktobrī iesniedza Lauku atbalsta dienestam projekta iesniegumu Nr. 10-09-L12100-001350 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.posma pasākuma „Lauku saimniecību modernizācija" ietvaros. Projekta attiecināmajās izmaksās iekļaujot arī divas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu.

Lauku atbalsta dienests 2011.gada 4.janvārī pieņēma lēmumu Nr. 1.1-16/12 „Par projekta iesnieguma apstiprināšanu", paredzot Projekta apstiprinātās attiecināmās izmaksas 213 310,20 *euro*.

Turpinot īstenot noziedzīgo nodomu, lai nodrošinātu Projekta iepirkuma priekšmeta – divu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu *Modular Step 2-4A-TP* un kārklu stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* – iegādi par zemāku cenu, nekā Projekta iesniegumā norādītā, /pers. B/ pēc iepriekšējas vienošanās ar /pers. A/ un saskaņā ar lomu sadali, prezentējot sevi kā SIA /Nosaukums A/ pārstāvi, apzinoties, ka kārklu stādu ierīkošanas iekārta ir

viens vesels agregāts, kas sastāv no diviem stādīšanas blokiem (divrindu) un diviem platformas paplašinājumiem, kā arī to, ka kārklu stādu ierīkošanas platforma ir tikai izstrādes stadijā un netiks piegādāta, 2011.gada septembrī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, vienojās ar Zviedrijas uzņēmuma „Canditec AB" pārstāvjiem par iekārtas (koku stādāmā mašīna) *Modular Step 2-4A-TP* ar diviem platformu paplašinājumiem iegādi 51 897,54 *euro* vērtībā.

Turpinot īstenot noziedzīgo nodomu, /pers. A/, rīkojoties saskaņā ar vienošanos ar /pers. B/, 2011.gada 16.septembrī izrakstīja SIA /Nosaukums B/ rēķinu Nr. 30/09, norādot tajā nepatiesas ziņas, proti, ka SIA /Nosaukums A/ piegādā SIA /Nosaukums B/ divas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas *Modular Step 2-4A-TP* 69 800 *euro* (bez PVN 22%) vērtībā un kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular* 3300 *euro* (bez PVN 22%) vērtībā.

Turpinot noziedzīgās darbības, /pers. B/ deva norādījumu SIA /Nosaukums B/ valdes loceklim apmaksāt SIA /Nosaukums A/ 2011.gada 16.septembrī izrakstīto rēķinu Nr. 30/09. Laikā no 2011.gada 27.septembra līdz 2012.gada 8.jūnijam SIA /Nosaukums B/ apmaksāja SIA /Nosaukums A/ 2011.gada 16.septembrī izrakstīto rēķinu Nr. 30/09 un pārskaitīja uz SIA /Nosaukums A/ bankas kontu 89 184,84 *euro* par divām kārklu stādu ierīkošanas iekārtām *Modular Step 2-4A-TP* un kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular*, ko SIA /Nosaukums A/ faktiski nepiegādāja.

Turpinot īstenot noziedzīgo nodomu, laikā no 2011.gada 28.septembra līdz 2012.gada 18.maijam saskaņā ar 2011.gada 15.septembra pavadzīmi Nr. C11- 0006 /pers. A/ pārskaitīja no SIA /Nosaukums A/ bankas konta uz Zviedrijas uzņēmuma „Canditec AB" bankas kontu 51 897,54 *euro* par vienu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu *Modular Step 2-4A-TP* (koku stādāmā mašīna). Pēc apmaksas saņemšanas Zviedrijas uzņēmums „Canditec AB", uzskatot, ka iekārtu piegādā SIA /Nosaukums A/, piegādāja iekārtu uz /pers. B/ norādīto projekta īstenošanas vietu.

Turpinot īstenot noziedzīgo nodomu, /pers. A/, rīkojoties pēc /pers. B/ norādījuma, parakstīja nepatiesas ziņas saturošu pavadzīmi Nr. FOR 5/12. Atbilstoši minētajā pavadzīmē norādītajam SIA /Nosaukums A/ piegādāja SIA /Nosaukums B/ divas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas *Modular Step 2-4A-TP* un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular*.

Faktiski pēc pavadzīmes Nr. FOR 5/12 SIA /Nosaukums B/ Projekta īstenošanas vietā Kocēnu novadā tika nogādāta viena kārklu stādu ierīkošanas iekārta *Modular Step 2-4A-TP* (koku stādāmā mašīna), kas sastāvēja no diviem stādīšanas blokiem (divrindu) un platformas papildinājuma diviem paplašinājumiem 51 897,54 *euro* vērtībā.

Turpinot noziedzīgās darbības, /pers. B/, rīkojoties saskaņā ar vienošanos ar /pers. A/, sagatavoja ar projektu saistītus dokumentus, kurus 2012.gada 29.jūnijā SIA /Nosaukums B/ valdes loceklis, nebūdams informēts par /pers. B/ un /pers. A/ noziedzīgo nodomu, pēc /pers. B/ rīkojuma iesniedza Lauku atbalsta dienestam. Maksājuma pieprasījumā tika deklarētas attiecināmās izmaksas 73 100 *euro* apmērā par divām kārklu stādu ierīkošanas iekārtām *Modular Step 2-4A-TP* 69 800 *euro* (bez PVN 22%) vērtībā un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular* 3300 *euro* (bez PVN 22%) vērtībā, kas papildinās kārklu stādu ierīkošanas iekārtu. Norādot nepatiesas ziņas par Projekta ietvaros iepirktajiem priekšmetiem, to cenu un piegādātāju, tādējādi ar viltu tika mēģināts iegūt publisko finansējumu 50% apmērā par vienu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu *Modular Step 2-4A-TP* un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular*, ko SIA /Nosaukums B/ faktiski nebija iegādājusies. Tādējādi apsūdzētie /pers. B/ un /pers. A/ no Lauku atbalsta dienesta ar viltu mēģināja iegūt valstij piederošos Eiropas Savienības fondu līdzekļus 19 100 *euro* apmērā.

Lauku atbalsta dienesta pārstāvis 2012.gada 6.augustā veica pārbaudi Projekta īstenošanas vietā Kocēnu novadā, kuras laikā konstatēja, ka divu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu *Modular Step 2-4A-TP* un kārklu stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* vietā ir iegādāta viena kārklu stādu ierīkošanas iekārta ar platformas paplašinājumiem, un stādu ierīkošanas platforma *Hyper Modular* nav identificējama kā atsevišķa iekārta.

Lauku atbalsta dienests 2012.gada 31.augustā nosūtīja SIA /Nosaukums B/ vēstuli „Par papildu informācijas pieprasīšanu", kurā tika lūgts nodrošināt stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* CE marķējumu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 25.marta noteikumu Nr. 195 „Mašīnu drošības noteikumi" prasībām.

Tā kā SIA /Nosaukums B/ līdz 2012.gada 17.oktobrim nebija nodrošinājis prasību izpildi, 2012.gada 18.oktobrī Lauku atbalsta dienests pieņēma lēmumu Nr. 09.3/2-11/3749 „Par īstenoto projektu Nr. 10-09-L12100-001350", ar kuru izslēdza no attiecināmo izmaksu summas vienas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas izmaksas 34 900 *euro* apmērā un stādu ierīkošanas platformas izmaksas 3300 *euro* apmērā. Līdz ar to Lauku atbalsta dienests neizmaksāja SIA /Nosaukums B/ publisko finansējumu 19 100 *euro* apmērā, atzīstot, ka tas tika pieprasīts nepamatoti.

Apelācijas instances tiesa apsūdzēto /pers. B/ un /pers. A/ nodarījumu kvalificēja pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas.

[12] Apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteiktajam sniegusi atzinumu par apelācijas protesta un apelācijas sūdzību pamatotību, norādījusi tās noskaidrotos apstākļus, kā arī pierādījumus, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumus.

Vienlaikus Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, kvalificējot apsūdzēto /pers. B/ un /pers. A/ darbības pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un arī pēc 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas kā noziedzīgo nodarījumu kopību, nav ņēmusi vērā krimināltiesību doktrīnā un teorijā izteiktās atziņas, risinot jautājumus par Krimināllikuma 177.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu pareizu kvalifikāciju.

[13] Noziedzīga nodarījuma sastāvs ir likumā paredzēto visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas ir nepieciešams un pietiekams, lai kaitīgu darbību vai bezdarbību atzītu par Krimināllikumā paredzētu un sodāmu noteikta veida noziedzīgu nodarījumu.

Savukārt, lai pareizi kvalificētu noziedzīgu nodarījumu, ir jākonstatē pilnīga atbilstība starp noziedzīga nodarījuma faktiskajām pazīmēm, kuras tiek atspoguļotas apsūdzībā, un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Tikai tādā gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, ir pamats atzīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums un to pareizi kvalificēt (*Augstākās tiesas 2014.gada 2.oktobra lēmums lietā Nr. SKK-453/2014 (11210051613), 2015.gada 26.novembra lēmums lietā Nr. SKK- 32/2015 (11824001109)*).

Krimināllikuma 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objekts ir cietušā mantiskās intereses. Objektīvi krāpšana izpaužas kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu, kas raksturīgs ar to, ka persona vai nu paziņo nepatiesas ziņas, vai arī noslēpj faktus, kurus viņai vajadzēja paziņot mantas īpašniekam vai tās valdītājam (*Augstākās tiesas 2008.gada 4.novembra lēmums lietā Nr. SKK-405/2008 (11517004206)*).

Vainīgā subjektīvā attieksme pret nodarījumu izpaužas tieša nodoma veidā – viņš apzinās savu darbību kaitīgumu, paredz zaudējumu nodarīšanu cietušajam. Turklāt nodoms prettiesiski iegūt svešu mantu savā valdījumā vainīgajai personai rodas pirms tam, kad manta nonākusi pie šīs personas, vai mantas saņemšanas brīdī, un viltus tiek izmantots kā mantas prettiesiskas iegūšanas veids (*Augstākās tiesas 2011.gada 29.septembra lēmums lietā Nr. SKK- 504/2011 (11819001603)*).

[14] Saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta pirmo daļu atsevišķs (vienots) noziedzīgs nodarījums ir viens nodarījums (darbība vai bezdarbība), kam ir viena noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, vai arī divi vai vairāki savstarpēji saistīti noziedzīgi nodarījumi, kurus aptver vainīgās personas vienots nodoms un kuri atbilst tikai viena noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm.

Turklāt krimināltiesību teorijā norādīts, ka krāpšana kā vienots turpināts noziedzīgs nodarījums jānorobežo no krāpšanas reālās kopības gadījumiem, kad tā izdarīta nelielā, ievērojamā vai lielā apmērā, un katrs no tiem realizēts ar atsevišķi radušos nodomu (*Augstākās tiesas tiesnešu kopsapulces 2009.gada 22.maija lēmums „Par lietu izskatīšanu par krāpšanā apsūdzētām personām". Pieejams: http://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesnesu-kopsapulcu-lemumi/kriminallietu-departaments*).

Ievērojot noziedzīgo nodarījumu sastāvu uzbūves īpatnības, par atsevišķu (vienotu) turpinātu noziedzīgu nodarījumu uzskatāma darbība vai bezdarbība, kas satur viena noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes vai arī divu vai vairāku savstarpēji saistītu nodarījumu sastāvu realizāciju dzīvē, kurus aptver vainīgās personas vienots nodoms un tie atbilst tikai viena noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm.

Atsevišķa turpināta noziedzīga nodarījuma pamatpazīmes ir dotas Krimināllikuma 23.panta trešajā daļā. Proti, atsevišķu turpinātu noziedzīgu nodarījumu veido vairākas savstarpēji saistītas tādas pašas noziedzīgas darbības, kas vērstas uz kopēju mērķi, ja tās aptver vainīgās personas vienots nodoms, tāpēc savā kopumā tās veido vienu noziedzīgu nodarījumu. Tādējādi šajā noziedzīga nodarījuma formulējumā uzsvērtas trīs turpināta noziedzīga nodarījuma pamatpazīmes. Proti, tās ir divas un vairākas tādas pašas noziedzīgas darbības (1), tās savstarpēji saista kopējs mērķis (2), vairākas noziedzīgas darbības (objektīvais elements) ar kopējo mērķi (subjektīvais elements) sasaista vienots nodoms to sasniegt (3). Līdz ar to vienotā nodoma konstatēšana noziedzīgajā nodarījumā tādējādi ir galvenais nosacījums turpinātā noziedzīgā nodarījumā (*Krastiņš U. Krimināltiesību teorija un prakse: Viedokļi. Problēmas. Risinājumi. 2015-2017. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 120.lpp.*).

Arī Augstākās tiesas 2008/2009.gada tiesu prakses apkopojumā „Tiesu prakse lietās par krāpšanu" norādīts, ka saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta trešo daļu vairākas savstarpēji saistītas tādas pašas noziedzīgas darbības, kas vērstas uz kopēju mērķi, ja tās aptver vainīgās personas vienots nodoms, savā kopumā veido vienu turpinātu noziedzīgo nodarījumu. Ja persona, rīkojoties ar konkretizētu nodomu, ir izdarījusi vairākas krāpnieciskas darbības nolūkā sasniegt vienotu mērķi, izdarītais atzīstams par atsevišķu turpinātu krāpšanu (*Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojuma „Tiesu prakse lietās par krāpšanu", 2008/2009.gads, 39.lpp. Pieejams: http://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojumi/kriminaltiesibas*).

[15] Izskatāmajā lietā konstatējams, ka 2010.gadā SIA /Nosaukums B/ pieteicās Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma saņemšanai. Šajā nolūkā 2010.gada 5.oktobrī SIA /Nosaukums B/ Lauku atbalsta dienestam iesniedza projekta iesniegumu Nr. 10-09-L12100-001350 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Latvijas lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.posma pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija". Projekta attiecināmajās izmaksās iekļaujot miglotāju *LEMKEN EUROLUX 1000TL*, divas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu. Lauku atbalsta dienests 2011.gada 4.janvārī pieņēma lēmumu Nr. 1.1-16/12 „Par projekta iesnieguma apstiprināšanu", norādot, ka projekta attiecināmās izmaksas ir 213 310,20 *euro*.

Apelācijas instances tiesa sprieduma atzinusi, ka vēl pirms iepirkumu procedūras apsūdzētie /pers. B/ un /pers. A/ vienojušies par Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma iegūšanu ar viltu par miglotāju *LEMKEN EUROLUX 1000TL*, divām kārklu stādu ierīkošanas iekārtām *Modular Step 2-4A-TP* un vienu kārklu stādu ierīkošanas platformu *Hyper Modular*.

Apelācijas instances tiesa arī konstatējusi, ka 2012.gada 8.maijā SIA /Nosaukums B/ izmaksāts publiskais finansējums, tajā skaitā 50% apmērā no miglotāja *LEMKEN EUROLUX 1000TL* paaugstinātās cenas, proti, 4150 *euro* apmērā.

Lauku atbalsta dienesta veiktās pārbaudes laikā tika konstatēts, ka divu kārklu stādu ierīkošanas iekārtu un vienas stādu ierīkošanas platformas vietā ir iegādāta viena stādu ierīkošanas iekārta ar platformas paplašinājumiem *Modular Step 2-4A-TP*, bet stādu ierīkošanas platforma *Hyper Modular* nav identificējama kā atsevišķa iekārta.

Tā kā SIA /Nosaukums B/ līdz 2012.gada 7.oktobrim nebija nodrošinājusi Lauku atbalsta dienesta 2012.gada 31.augusta vēstulē Nr. 09.3/2-11/2928 „Par papildu informācijas pieprasīšanu" pieprasīto informāciju, proti, nodrošināt stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* CE marķējumu atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 25.marta noteikumu Nr. 195 „Mašīnu drošības noteikumi" prasībām, Lauku atbalsta dienests 2012.gada 18.oktobrī pieņēma lēmumu Nr. 09.3/2-11/3749 „Par īstenoto projektu Nr. 10- 09- L12100- 001350". Ar minēto lēmumu Lauku atbalsta dienests izslēdza no attiecināmo izmaksu summas vienas kārklu stādu ierīkošanas iekārtas *Modular Step 2- 4A-TP* un stādu ierīkošanas platformas *Hyper Modular* izmaksas un neizmaksāja SIA /Nosaukums B/ publisko finansējumu 19 100 *euro* apmērā.

Tādējādi apelācijas instances tiesa atzinusi, ka projekta ietvaros apsūdzētie /pers. B/ un /pers. A/ bija plānojuši no Lauku atbalsta dienesta nepamatoti saņemt publisko finansējumu 23 250 *euro* apmērā. Savukārt no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ publiskais finansējums tika saņemts tikai 4150 *euro* apmērā. Šādā apmērā Lauku atbalsta dienests tiesā uzturēja pieteikto kaitējuma kompensāciju.

Līdz ar to Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa spriedumā ir atzinusi, ka apsūdzētie /pers. B/ un /pers. A/ izdarīja divas tādas pašas noziedzīgas darbības, kuras saistīja kopīgs mērķis, un apsūdzēto noziedzīgās darbības saistīja vienots nodoms sasniegt šo mērķi.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi tās konstatētās apsūdzēto /pers. B/ un /pers. A/ faktiskās darbības saistībā ar viņiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmēm.

Turklāt uz nepieciešamību veikt šādu izvērtējumu apelācijas sūdzībās bija norādījuši apsūdzētais /pers. B/ un viņa aizstāvis D. Zacmanis. Savukārt apelācijas instances tiesa, spriedumā citējot Augstākās tiesas 2010.gada 18.marta lēmumā lietā Nr. SKK-82/2010 atzīto, nav motivējusi, kā minētajā lēmumā izteiktās atziņas attiecas uz izskatāmajā lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem.

[16] Atceļot apelācijas instances tiesas spriedumu, Senāts atzīst, ka vairāki kasācijas sūdzībās izteiktie argumenti ir noraidāmi kā nepamatoti.

[16.1] Nepamatots ir apsūdzētā /pers. B/ aizstāvja D. Zacmaņa kasācijas sūdzībā norādītais par Kriminālprocesa likuma 20.panta un 405.panta pārkāpumu.

Pretēji sūdzībā minētajam, gan apsūdzībā, gan apelācijas instances tiesas spriedumā ir sniegts apsūdzēto /pers. B/ un /pers. A/ darbību apraksts, izkrāpjot un mēģinot izkrāpt no Lauku atbalsta dienesta valstij piederošos naudas līdzekļus.

Pirmās instances tiesas sēžu protokolos fiksētais apstiprina, ka apsūdzētājiem izvirzītā apsūdzība viņiem ir saprotama un ka savu vainīgumu inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos viņi neatzīst. Apsūdzētie aktīvi aizstāvējušies pret viņiem izvirzīto apsūdzību – iesniedzot rakstveida liecības pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, kā arī atbildot uz procesā iesaistīto personu uzdotajiem jautājumiem. Arī apelācijas instances tiesā apsūdzētie nav norādījuši, ka izvirzītā apsūdzība viņiem nebūtu skaidra, vai citādi radījusi aizstāvības problēmas. Arī no apsūdzēto aizstāvju tiesas debašu runās izteiktajiem argumentiem pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā secināms, ka aizstāvji detalizēti analizējuši apsūdzētajiem izvirzīto apsūdzību, tiesas sēdēs uzdevuši jautājumus lieciniekiem un cietušā pārstāvim, pieteikuši lūgumus. Apsūdzētie un viņu aizstāvji pārsūdzējuši abu instanču tiesu spriedumus. Sūdzībās vērtēta izvirzītās apsūdzības pamatotība.

Ievērojot minētos apsvērumus, Senāts atzīst, ka apsūdzētajiem izvirzītā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405.pantā noteiktajām prasībām, proti, tajā norādīti apsūdzētajiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu faktiskie apstākļi, kas nosaka juridisko kvalifikāciju, kā arī citi apstākļi, kam ir nozīme krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā. Savukārt par nodarījuma juridisko kvalifikāciju Senāts savus atzinumus izteicis iepriekš šajā lēmumā.

Līdz ar to nav pamata atzīt, ka ir pārkāptas apsūdzēto tiesības uz taisnīgu tiesu un aizstāvību.

[16.2] Nepamatots ir apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzībā paustais apgalvojums, ka apelācijas instances tiesa SIA /Nosaukums A/ atzinusi par fiktīvu. Apelācijas instances tiesas sprieduma 35.lapā norādīts, ka lietā nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums A/ veic uzņēmējdarbību. Vienlaikus apsūdzībā tiek inkriminētas darbības konkrētos fiktīvos darījumos, kuros SIA /Nosaukums A/ piedalās kā mākslīgi izveidots starpnieks, lai sadārdzinātu iepirkuma priekšmeta cenu, kas ir pretēji tiesiska darījuma būtībai.

Turklāt apelācijas instances tiesa arī norādījusi, ka apsūdzētā /pers. A/ uzņēmums SIA /Nosaukums B/ iepirkumā piedalījās formāli, neveicot uzņēmējdarbību, parakstīja nepatiesu informāciju saturošus dokumentus, apzinoties, ka uz to pamata tiks nepamatoti pieteikts Eiropas Savienības finansējums.

[16.3] Nepamatots ir apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzībā paustais apgalvojums par viņa tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, apelācijas instances tiesā grozot apsūdzību.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 462.panta otrajā daļā noteiktajam, ja prokurors groza apsūdzību sakarā ar noziedzīga nodarījuma faktisko apstākļu maiņu, ja nemainās šā nodarījuma kvalifikācija, jauno apsūdzību fiksē tiesas sēdes protokolā. No apelācijas instances tiesas 2019.gada 5.marta tiesas sēdes protokola un audioieraksta konstatējams, ka pēc apsūdzības grozīšanas neviena no procesā iesaistītajām personām nav lūgusi apsūdzības grozījumus sagatavot un izsniegt rakstveidā, kā arī izsludināt pārtraukumu, dodot laiku ar tiem iepazīties.

[16.4] Senāts atzīst par nepamatotiem apsūdzētā /pers. B/ un viņa aizstāvja L. Matisāna kasācijas sūdzībās minētos argumentus, ka apelācijas instances tiesa lietu iztiesājusi nelikumīgā sastāvā.

Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa noteic, ka lietu apelācijas instances tiesā iztiesā triju tiesnešu sastāvā, no kuriem viens ir tiesas priekšsēdētājs. Lieta iztiesājama kārtībā, kāda noteikta krimināllietu iztiesāšanai pirmās instances tiesā, izņemot šajā nodaļā noteikto.

Lietas iztiesāšana noslēdzas ar tiesas spriedumu vai lēmumu. Taisot spriedumu, tiesa visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu, un nolēmumu paraksta viss tiesas sastāvs.

No lietas materiāliem konstatējams, ka lietas iztiesāšana pēc būtības pabeigta 2019.gada 15.aprīlī un apelācijas instances tiesa pasludināja sprieduma ievaddaļu un rezolutīvo daļu 2019.gada 2.decembrī. Minētajā datumā nevienam no tiesnešiem nav konstatēta darbnespēja.

No lietas materiāliem arī konstatējams, ka 2019.gada 2.decembra spriedumu ir parakstījis viss tiesas sastāvs. Tādējādi Senātam nerodas šaubas par sprieduma saturisko atbilstību tiesas nospriestajam pēc būtības un ka lieta ir iztiesāta likumīgā tiesas sastāvā. Līdz ar to Senāts atzīst, ka nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 15.pantā noteiktais pamatprincips, proti, tiesības uz taisnīgu tiesu.

[16.5] Senāts atzīst, ka aizstāvja D. Zacmaņa kasācijas sūdzībā pamatoti norādīts uz Kriminālprocesa likuma 568.panta trešajā daļā noteiktā sprieduma sastādīšanas termiņa pārkāpumu.

[16.5.1] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 568.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam apelācijas instances tiesa pasludina nolēmuma ievaddaļu un rezolutīvo daļu, kā arī nosaka laiku tuvākajās 14 dienās, kad būs pieejams pilns tiesas nolēmums, to norādot nolēmuma rezolutīvajā daļā.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pēc nolēmuma ievaddaļas un rezolutīvās daļas pasludināšanas 2019.gada 2.decembrī, pilna sprieduma pieejamības diena tika noteikta 2019.gada 16.decembrī, proti, ievērojot likumā noteikto 14 dienu termiņu.

Kriminālprocesa likuma 568.panta trešā daļa noteic, ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas nolēmums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo prokuroram, apsūdzētajam, cietušajam, aizstāvim un pārstāvim, kā arī kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kad būs pieejams pilns tiesas nolēmums. Pilna tiesas nolēmuma sastādīšanu var atlikt tikai vienu reizi.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pilna sprieduma sastādīšanas datums pirmo reizi atlikts uz 2020.gada 17.februāri. Turpmāka pilna tiesas nolēmuma sastādīšanas atlikšana, nosakot pilna sprieduma pieejamības dienu 2020.gada 1.aprīli, saistīta ar tiesneša J. Tiltiņa pārejošu darbnespēju.

[16.5.2] Senāts atzīst, ka procesa paildzināšana tiesneša darbnespējas dēļ var tikt atzīta par kavējumu. Turklāt šāds kavējums var būt par iemeslu tam, lai atzītu, ka nav ievērota prasība par kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 14.pantā noteiktajam.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa, vērtējot tiesneša slimības ietekmi uz tiesvedības ilgumu, šo apstākli nav atzinusi par tādu, kas attaisnotu procesa paildzināšanu (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2004.gada 8.aprīļa sprieduma lietā „Panek v. Poland", iesnieguma Nr, 3866397, 30. un 33.punkts, 2009.gada 15.janvāra sprieduma lietā „Holzinger v. Austria", iesnieguma Nr. 9318/05, 50.punkts*).

Savukārt Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumi, kad tiesa nesamērīgi ilgi pagarina pilna tiesas nolēmuma sagatavošanas termiņu, var tikt vērtēti, pārbaudot vai ievērotas personas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā (*Satversmes tiesas 2020.gada 15.janvāra sprieduma lietā Nr. 2019-15-01 14.punkts*).

Vienlaikus tiesību teorijā izteikts viedoklis, ka procesa pabeigšanas termiņa saprātīgums vērtējams saistībā ar lietā konstatētajiem apstākļiem, nevis abstrakti (*Van Djik, P., Theory and practice of the European Convention on Human Rights, Antwerpen, Oxford, Intersentia, 2006, 607.lpp.*).

[16.5.3] Senāts konstatē, ka, pārbaudījusi un izvērtējusi lietā konstatētos apstākļus, apelācijas instances tiesa atzinusi Kriminālprocesa likuma 14.pantā noteikto tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu, kā arī atzinusi, ka, nosakot sodu apsūdzētajiem /pers. B/ un /pers. A/, piemērojami Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumi un mīkstināms viņiem noteiktais sods.

[17] Pārējie kasācijas sūdzībās norādītie argumenti ir saistīti ar pierādījumu vērtēšanu un lietas faktisko apstākļu noskaidrošanu un šajā lēmumā netiek vērtēti.

[18] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 588.panta 3.[1]daļā noteiktajam, ja kasācijas instances tiesa pieņem lēmumu atcelt nolēmumu pilnībā vai tā daļā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai, tai jāizlemj jautājums par drošības līdzekli.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētajiem /pers. B/ un /pers. A/ atstāts negrozīts pirmstiesas procesā piemērotais drošības līdzeklis – dzīvesvietas maiņas paziņošana – un papildu drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no Latvijas Republikas.

Apelācijas instances tiesa nav grozījusi vai atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā.

Senāts atzīst, ka ir turpināma apsūdzētajiem /pers. B/ un /pers. A/ piemērotā drošības līdzekļa un papildu drošības līdzekļa piemērošana, jo nav zudis vai mainījies to piemērošanas pamats.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, tiesa

nolēma:

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2019.gada 2.decembra spriedumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Turpināt piemērot apsūdzētajam /pers. B/ drošības līdzekli – dzīvesvietas maiņas paziņošanu – un papildu drošības līdzekli – aizliegumu izbraukt no Latvijas Republikas.

Turpināt piemērot apsūdzētajam /pers. A/ drošības līdzekli – dzīvesvietas maiņas paziņošanu – un papildu drošības līdzekli – aizliegumu izbraukt no Latvijas Republikas.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta A. Freibergs A. Uminskis